

**VÝROČNÍ ZPRÁVA 2013
AUTISTÉ JIHU, SPOLEK**

**Auticentrum
ZŠ a ZUŠ Bezdrevská, Bezdrevská 1036/3, České Budějovice, 370 11**

Slovo úvodem

Naše organizace vznikla v roce 2010 z iniciativy rodičů dětí s různými poruchami autistického spektra (dále také „PAS“ nebo „autismus“). Důvodem vzniku spolku byla potřeba změnit péči o děti a dospělé s PAS a jejich rodiny. Cílem našeho působení je zajištění takových aktivit, které umožní osobám s PAS žít obdobným způsobem života jako jejich vrstevníci a předcházet tak jejich sociálnímu vyloučení nebo dlouhodobému umístování do psychiatrických léčeben.

Změny v roce 2013

Mezi nejvýznamnější a zásadní změny roku 2013 patřilo otevření Auticentra v Českých Budějovicích, v němž sídlí naše organizace. V Auticentru se celoročně konají aktivity podporující nejen rozvoj dětí a dospělých s PAS, ale i rodinu jako celek v její každodenní péči o osobu s autismem. Auticentrum navštěvují rodiče z celého Jihočeského kraje a vyměňují si zde své zkušenosti v péči o děti a dospělé s PAS. V rámci Auticentra nabízí naše organizace rodičům a osobám s autismem řadu volnočasových a terapeutických aktivit, které se konají pod vedením zkušených lektorů a odborníků, např. muzikoterapie, alternativní komunikace, práce s iPadem, výtvarná a keramická dílna, sourozenecká skupina a další. V současné době využívá služeb Auticentra více jak 60 rodin pečujících o osoby s autismem. V počátcích naší činnosti se nám dostalo podpory a povzbuzení ze strany zástupců Jihočeského kraje a Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a doufáme, že díky rozšíření aktivit spolku se nám podařilo dostat problematiku autismu více do povědomí široké veřejnosti.

Plány pro rok 2014

I nadále se budeme snažit informovat laickou i odbornou veřejnost o poruchách autistického spektra prostřednictvím pořádání kurzů, přednášek, konáním rozličných akcí i formou zapůjčování odborné literatury a speciálních pomůcek. V rámci Auticentra bychom chtěli rozšířit nabídku terapeutických aktivit pro osoby s PAS a prohloubit spolupráci s organizacemi věnujícími se problematice autismu.

Vzhledem k organizační náročnosti, kterou s sebou nárůst služeb, počtu pečujících rodin a klientů přináší, nelze již činnost naší organizace pokrýt v celém měřítku snahou a působením dobrovolníků. Rozšiřování aktivit si tak vyžádá vznik nových zaměstnaneckých poměrů. Plánujeme odborné vzdělávání těchto zaměstnanců tak, aby byli schopni podat pomocnou ruku osobám pečujícím o osoby s PAS a rovněž samotným klientům s autismem. V roce 2014 bychom chtěli prostory Auticentra rozšířit o tři další místnosti, z nichž dvě by byly určeny k terapeutickým účelům. Doufáme, že i v nadcházejícím roce si u nás každý z klientů vybere ze široké škály volnočasových aktivit a poskytovaných služeb.

Co je PAS?

Poruchy autistického spektra („PAS“ nebo „autismus“) je jednou z nejzávažnějších poruch dětského mentálního vývoje. Jedná se o vrozenou poruchu některých mozkových funkcí. Porucha vzniká na neurobiologickém podkladě. Důsledkem poruchy je, že dítě dobře nerozumí tomu, co vidí, slyší a prožívá. Duševní vývoj dítěte je díky tomuto handicapu narušen hlavně v oblasti komunikace, sociální interakce a představitosti. Porucha určitých mozkových funkcí způsobí, že dítě nedokáže správným způsobem vyhodnocovat informace (senzorické, jazykové).

Autismus doprovází specifické vzorce chování. Stupeň závažnosti poruchy bývá různý, od mírné formy (málo symptomů) až po těžkou (velké množství symptomů). Autismus je poruchou, jejíž příčinu se prozatím nepodařilo odhalit. Předpokládá se, že určitou roli zde hrají genetické faktory, různá infekční onemocnění a chemické procesy v mozku. Moderní teorie tvrdí, že autismus vzniká až při kombinaci několika těchto faktorů. Autismus je v podstatě syndrom, který se diagnostikuje na základě projevů chování. Patří sem takové diagnózy, jakými je např. dětský autismus, Aspergerův syndrom, Rettův syndrom, atypický autismus...

Lidé s autismem mívají výrazné potíže ve vývoji řeči, ve vztazích s lidmi a obtížně zvládají běžné sociální dovednosti. V posledních letech zaznamenáváme vysoký nárůst tohoto onemocnění. Uvádí se, že jedno dítě ze sta trpí nějakou formou autismu a v naší zemi žije až 90 000 lidí s autismem. Výrazně se zlepšila diagnostika a o této problematice se v České republice začíná mluvit. Důkazem toho jsou různé projekty, které se u nás na podporu lidí s autismem rozjíždějí.

Výchova a vzdělávání dítěte s PAS jsou nadmíru obtížné a vyčerpávající. Vyžadují citlivý a vhodný přístup k dítěti v rodinném i školním prostředí, včasnou odbornou pomoc, speciální komunikační techniky i pomůcky. Svoji nezastupitelnou roli zde mají skupinové či individuální terapie. Péče o osobu s PAS vyžaduje hodně vnitřní síly, odbornou pomoc a nemalé pochopení od okolí.

Činnost a poslání

Naše organizace poskytuje celoročně své služby klientům z celého Jihočeského kraje. Svými aktivitami chceme předcházet sociální izolaci rodin pečujících o osoby s PAS. Usiluje o vytvoření uceleného sociálně – pedagogického programu, který povede k tomu, že lidé s autismem budou moci žít obdobným způsobem života jako jejich zdraví vrstevníci. Po domluvě s rodinou, lektory, příp. asistenty, se snažíme vybrat pro konkrétní osobu s autismem nejvhodnější aktivity.

Výuka s iPadem

Výuka prostřednictvím iPadu je efektivní způsob, jak osobu s autismem všestranně rozvíjet (řeč, sluchové vnímání, grafomotoriku, kognitivní rozvoj, předmatematické a matematické představy, motivaci...). Při výuce lektor zohledňuje rozdílnou úroveň schopností a možností osob s PAS, vybírá vhodné aplikace a uplatňuje různé přístupy ke každému klientovi individuálně. Výuku pomocí iPadu přijímají děti a dospívající s PAS s potěšením.

Muzikoterapie

Oblíbená činnost dětí a dospívajících s PAS, při které dokážou lépe navázat kontakt s lektorem nebo s ostatními zúčastněnými, uvolnit se, komunikovat... Rytmus a melodii dokážou tyto osoby mnohdy vnímat lépe než mluvené slovo. Při této aktivitě je často využíván vizuální doprovod – malované písničky, tématické obrázky apod. Cílem této aktivity je vytvořit podnětné prostředí a příjemnou atmosféru, v nichž jsou osoby s autismem schopny koncentrace a aktivního zapojení se do činností.

Sociální dovednosti

Kroužek je vhodný pro děti s Aspergerovým syndromem a vysoce funkčním autismem. Při setkávání dětí s autismem v rámci nácviků sociálních dovedností se děti učí, jak správně pochopit a naložit se svými emocemi, jak vhodně reagovat při konkrétních situacích, trénují sebeovládání, správnou komunikaci apod. Nácviky se skládají jednak z teoretické části, kdy si děti vzájemně vyjasní pojmy a učí se zeptat se či popsat své problémy a dále z praktické části, kdy si nabyté informace zkoušejí prakticky formou her.

Montessori

Montessori je metodou učení, která se osvědčila nejen u autistických dětí. Je založena na principu svobodné volby smysluplné činnosti a respektu vlastního individuálního tempa, což je pro rozvoj dítěte s autismem velmi důležité. Při výuce využívá lektor Montessori pomůcky, s nimiž dítě pracuje dle svých možností individuálně nebo v malé skupince dětí.

Feuersteinovo instrumentální obohacování

Tato metoda rozvíjí celou řadu mentálních funkcí – řeč, paměť, zrak, hmat, logické uvažování, komunikaci, emoce, pozornost, soustředění, představivost.

Rozpoznat emoce podle výrazu v obličeji, porozumět svým emocím, hledání řešení v určitých situacích a být empatický, nalézt a opravit chyby u absurdit, naučit se orientovat v prostoru, vnímání a manipulace s čísly – to je jen malý výčet okruhů dané aktivity.

Strukturované učení

Při práci s osobami s PAS využíváme v Auticentru metodiky strukturovaného učení, která zohledňuje jak osobnostní, tak charakterové zvláštnosti jedince, jeho mentální úroveň i širokou škálu PAS, směřuje k odstranění deficitů, které jsou způsobeny poruchou autistického spektra a rozvíjení zejména silných stránek člověka s autismem. K tomu, aby metoda strukturovaného učení byla efektivní, dodržujeme několik pravidel. Základním pravidlem je nastavení systému práce shora dolů a zleva doprava. Toto pravidlo umožňuje lidem s autismem lepší orientaci a vnímání souvislostí. Při strukturovaném učení se uplatňují následující principy – individualizace, strukturalizace, vizualizace a motivace.

Alternativní a augmentativní komunikace (AAK)

Komunikaci prostřednictvím mluvené řeči, považuje většina lidí za zcela samozřejmou. Lidé s autismem však velmi často mluvenou řečí komunikovat neumí vůbec, nebo jen v omezené míře. Prostřednictvím AAK se u těchto osob snažíme najít náhradní způsoby, kterými by se mohly dorozumět a vyjadřovat všechno to, co se obvykle vyjadřuje mluvenou řečí. V Auticentru ke komunikaci s dětmi s PAS využíváme obrázky, fotografie a metodu VOKS (Výměnný Obrázkový Komunikační Systém).

Dalšími oblíbenými aktivitami jsou **výtvarný kroužek, keramický kroužek a kroužek pohybových her.**

Půjčovna pomůcek nabízí zejména:

- literaturu s tematikou poruchy autistického spektra
- různé vzdělávací a komunikační pomůcky (vkládačky, strukturované úkoly, krabicové úkoly, komunikační karty, vzdělávací hry apod.)
- tandemové kolo a speciální tříkolky
- iPad s aplikacemi vhodnými pro osoby s PAS

Poradenství, přednášky, besedy a autischůzky

Rodiče dětí a dospívajících s PAS se mohou se svými otázkami z oblasti sociální problematiky, péče, vzdělávání a výchovy svého dítěte kdykoliv obrátit na odborné pracovníky a lektory působící v Auticentru.

V roce 2013 se v Auticentru konala přednáška spojená s besedou na téma sexualita u osob s PAS (přednášející PhDr. Dana Štěrbová, Ph.D, Univerzita Palackého Olomouc), dále beseda o problematice Aspergerova syndromu (AS) uspořádaná pro spolužáky chlapce s AS z Církevní ZŠ v Rudolfovské ulici v Č. Budějovicích. V rámci pravidelných autischůzek rodičů dětí s PAS jsme mohli přivítat Mgr. Miroslava Vosmika, který působí jako speciální pedagog na Gymnáziu G. Jarkovského v Praze a zabývá se problematikou integrovaných žáků s AS a také Mgr. Lucii Fenclovou, která se věnuje kognitivně-behaviorální terapii.

Aktivity 2013

Modrý běh

V sobotu 6. dubna 2013 se konal první ročník „Modrého běhu“, kterým se náš spolek připojil k celosvětové kampani „Light it Up Blue“ (Rozsviťme se modře) na podporu osob s poruchami autistického spektra. Běželo se centrem Českých Budějovic a akce měla veliký ohlas ze strany účastníků i pozvaných hostů (herci Miroslav Etzler, Martin Kraus, Petra Horváthová a další). Výtěžek z této akce byl určen na nákup vybavení do nově vznikajícího Auticentra.

Den otevřených dveří v Auticentru

Dne 20. května 2013 uspořádala naše organizace Den otevřených dveří v Auticentru. V rámci tohoto dne si mohly děti z MŠ TGM Rudolfovská v Č. Budějovicích vyzkoušet práci formou strukturovaných úkolů, která je běžně využívána při práci s dětmi s autismem, vyrobit si drobnosti z hlíny v keramické dílně, seznámit se s interaktivní tabulí nebo speciálními pomůckami, s nimiž děti s PAS v Auticentru pracují. Pohodáři VSHK doplnili program o setkání se zvířátky.

Mokrý den

V pátek 28. června se uskutečnil „Mokrý den“, aneb vodnická zábava pro všechny. Pro děti s PAS bylo, stejně jako pro jiné děti, velkou radostí plnit úkoly spojené s vodnou a bublinami.

Slavnostní otevření Auticentra

V úterý 8. října 2013 proběhlo oficiální slavnostní otevření Auticentra v Českých Budějovicích. Popřát a podpořit nás přišli zástupci Krajského úřadu v Českých Budějovicích – náměstkyně hejtmana Mgr. Ivana Stránská a Mgr. Petr Studenovský, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví. Mezi hosty byl též bývalý dlouholetý ředitel centra Arpida v Č. Budějovicích Doc. PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D.

Vánoční jarmark

Vánoční jarmark se uskutečnil dne 16. 12. 2013 v rámci Dne otevřených dveří pořádaného ZŠ a ZUŠ Bezdrevská v Č. Budějovicích. Zájemci si mohli zakoupit výrobky našich dětí a tím podpořit naši činnost.

Výstava – Auticentrum pro děti s autismem a jejich sourozence

Od úterý 10. 12. 2013 do pátku 13. 12. 2013 se v prostorách ZŠ a ZUŠ Bezdrevská konala výstava a workshop věnované projektu „Auticentrum pro děti s autismem a jejich sourozence“, který je financován Nadací Rozvoje Občanské společnosti (NROS) – Pomozte dětem. Návštěvníci se mohli prostřednictvím informačních panelů dozvědět více o poruchách autistického spektra. Na workshopu si zúčastnění mohli vyzkoušet práci se speciálními pomůckami a s iPady, s nimiž děti s PAS v Auticentru pracují.

Tábory 2013

Letní tábor – Buková

O letních prázdninách se konal pobytový tábor pro děti s PAS, jejich sourozence a rodiče v rekreačním zařízení Jedličkova ústavu – Buková. Letní tábor se konal ve dvou termínech a spokojeni odjžděli děti i jejich rodiče.

Příměstský tábor v Auticentru

Druhý týden v červenci patřil příměstskému táboru pro děti s PAS a jejich sourozence. Na děti čekalo divadelní představení, večerní hledání pokladu, dětský karneval, opékání buřtů, poznávání bylinek, soutěžní hry, výlet na Hlubokou nad Vltavou, do Trocnova, na plovárnu v Českých Budějovicích i výlet do Dolní Stropnice. Svým pestrým programem děti velmi zaujal a rodičům poskytl tolik potřebný oddech.

Projekty 2013

V roce 2013 se velkou měrou na spolufinancování činnosti spolku podílel Jihočeský kraj, město České Budějovice, společnost Telefonica Czech Republic, a.s. a Nadace rozvoje občanské společnosti. Jihočeský kraj podpořil finančně vznik Auticentra v roce 2013, jeho vybavení a nákup speciálních pomůcek.

Komunitní Auticentrum pro rodiny pečující o osoby s autismem

Projekt realizovaný v rámci grantu Jihočeského kraje je zaměřen na podporu a pomoc rodinám pečující o děti či dospělé s PAS na území Jihočeského kraje. Účelem projektu je vytvoření komplexního programu a realizace aktivit, které by umožnily osobám s PAS začlenit se do běžného způsobu života a předcházet sociálnímu vyloučení. Rodiče si mohou

navzájem vyměňovat své poznatky, je jim k dispozici odborná literatura či speciální pomůcky. Velmi přínosné jsou pravidelné sourozenecké skupiny pod vedením psychologa.

Rodinné komunitní centrum

Cílem tohoto projektu, který je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice, je aktivizace rodin pečujících o osoby s PAS – nasměřovat rodinu k tomu, jak smysluplně vyplnit volný čas osob s tímto postižením, přijmutí handicapovaných dětí jejich sourozenci a sdílení rodin pečujících o tyto osoby. Součástí projektu je nabídka volnočasových aktivit, poradenství pro rodiče, edukace členů rodiny s využitím speciálních pomůcek a prostředků alternativní komunikace, poskytování odborné literatury.

Auticentrum pro děti s Autismem a jejich sourozence

Projekt je zaměřen na realizaci volnočasových aktivit pro děti s autismem a jejich sourozence. Aktivity jsou realizovány v Auticentru, v němž je k dispozici prostředí vhodné pro práci dětí s autismem. Hlavními aktivitami jsou výtvarné dílny, muzikohrátky pod vedením odborné muzikoterapeutky, nácvik alternativní komunikace za pomoci iPadu a uplatnění aplikací vhodných pro práci s dětmi s autismem, setkávání sourozenecké skupiny a letní pobyt na Bukové. Projekt je financován z projektu "[Pomozte dětem](#)" organizovaného Českou televizí a Nadací rozvoje občanské společnosti.

Pomozte své komunitě 2013

Projekt, který vznikl za podpory nadace Telefónica ve formě peněžitého nadačního příspěvku, který byl využit na pokrytí nákladů spojených s pořízením speciálních výukových programů pro osoby s PAS.

Orgány sdružení

Rada spolku:

Mgr. Milena Urbanová, předseda

Pavla Smržová, místopředseda

Andrea Jurásková, členka rady

Dobrovolnický tým:

Mgr. Věra Koppová, spec. pedagog, koordinátor dobrovolníků

Jaroslava Sojková, montesorri, sociální dovednosti

Petr Jurásek, technické zázemí, oprava, údržba

Petr Pekárek, správa webových stránek

Roman Gregor, fotograf

Karla Kolářová, asistent strukturovaného učení

Barbora Hankovcová, asistent strukturovaného učení

Lektoři:

Bc. Petra Jantošová, strukturované učení, alternativní komunikace, odborné poradenství

Mgr. Eva Líbenková, Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

Mgr. Eliška Libánská, výtvarná dílna

Petra Bláhová, keramika

Mgr. Dana Pšeničková, muzikoterapie

Vlastimila Zemanová, montessori

Mgr. Lucie Fenclová, psycholog, kognitivně behaviorální terapie, strukturované učení

Revizní komise:

Jaroslava Klesnerová, Marcela Kadlecová, Ing. Marie Štanglová

Účetnictví:

Šárka Knápková

Finanční zpráva 2013

(v tis. Kč)

Rozvaha

Aktiva	61
Pasiva	61
Rozdíl	0

Výsledovka

Náklady	
Materiálové náklady	476
Mzdové náklady	155
Ostatní náklady	103
Náklady celkem	734
Výnosy	
Přijaté příspěvky (dotace)	583
Příjmy od rodičů	58
Dary	81
Členské příspěvky	6
Další příjmy (úroky)	0
Výnosy celkem	728
Zisk roku 2013	-6

Financování

Dotace a granty

Statutární město České Budějovice

Jihočeský kraj

Nadace Telefónica

Sponzoři a podporovatelé

Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS)

Nadace Telefónica

Bosh, spol. s.r.o.

Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Sponzoři a podporovatelé - akce

Light Sound design s.r.o.

a mnoho dalších...

Poděkování

Bez finanční, materiální i morální podpory by naše organizace nemohla fungovat tak, jako je tomu dnes. Veliké poděkování patří státním institucím, které pomáhají formou spolufinancování projektů, firmám, ale i jednotlivcům za finanční či materiální dary. Dále děkujeme pedagogům a studentům ZSF JU ČB, kteří s naší organizací spolupracují v rámci klinického pracoviště katedry psychologie a speciální pedagogiky ZSF JU ČB, kterým se stalo Auticentrum od září 2013. V neposlední řadě děkujeme za obětavost, úsilí a pracovitost lektorům, dobrovolníkům a rodičům, kteří v Auticentru působí a všem příznivcům naší organizace.

Všem podporovatelům a příznivcům moc děkujeme. Vážíme si Vaší pomoci v jakékoliv podobě.

Sídlo:

ZŠ a ZUŠ Bezdrevská, Bezdrevská 1036/3, České Budějovice, 37011

Bankovní spojení: 246741810/0300

IČ: 22865799

Web: www.autiste-jihu.cz

Facebook: facebook.com/autistejihu

E-mail: autiste.jihu@atlas.cz

Kontakty

Mgr. Milena Urbanová, předseda: 777 328 211

Pavla Smržová, místopředseda: 739 351 602

Andrea Jurásková, členka rady: 720 750 011